

การเงิน

หน้าที่ทางการเงิน¹ เริ่มตั้งแต่การคาดการณ์เงินสดหมุนเวียนเข้าสู่กิจการ เพื่อการดำเนินงานและเพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เมื่อถึงกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของธุรกิจ คือ ให้เศรษฐกิจของผู้เป็นเจ้าของเพิ่มขึ้นมากที่สุด ดังนั้นจึงอาจแบ่งหน้าที่งานการเงินดังกล่าวออกเป็น 3 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่

1. การวางแผนและการควบคุมทางการเงิน

หน้าที่การวางแผนเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญมาก การที่ธุรกิจจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้นไม่ใช่แต่ฝ่ายขายและฝ่ายผลิตเท่านั้นที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินงาน แต่ฝ่ายการเงินก็ต้องกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เช่นกัน การวางแผนทางการเงินจะเริ่มด้วยการวิเคราะห์ฐานะและการดำเนินงานโดยทั่วไปของธุรกิจประกอบด้วยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้บริหารงานการเงินจะต้องวางแผนถึงจำนวนเงินที่ต้องการใช้ในการดำเนินงานตลอดจนการลงทุนเพิ่มเติม เช่น การซื้อเครื่องจักรเครื่องมือเพิ่มเติม การขยายโรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องประมาณจำนวนเงินที่ต้องมีสำรองไว้ในแผนนั้น ๆ ด้วยหากเกิดวิกฤตการณ์ทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาทางวิชาการทำให้เครื่องมือเครื่องจักรเดิมล้าสมัย จะต้องซื้อเปลี่ยนทันที กิจการสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้

¹ สังวร ปัญญาติลก และ ลุ่มาลี ฉิวะมิตร. "การเงินธุรกิจ." กรุงเทพมหานคร :

เมื่อได้ตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเงินทางด้านการลงทุนต่าง ๆ แล้วผู้บริหารงานฝ่ายการเงินก็ต้องจัดทำงบประมาณเงินสดขึ้น เพื่อช่วยในการวางแผนว่าในช่วงระยะเวลาที่พิจารณานั้นจะได้รับเงินมา เป็นจำนวนเท่าใด เมื่อใด และจะต้องใช้จ่ายไปในทางใดบ้าง เมื่อใด เท่าใด เพื่อจะได้ใช้ในการวางแผนทางการเงินต่อไปในการวางแผนนี้ ผู้บริหารงานการเงินจะต้องกำหนดระบบการรายงานผลไว้ด้วย เพราะการมีแผนแต่ไม่มีระบบการรายงานผลนั้น ผู้วางแผนจะไม่ทราบว่าจะงานดำเนินไปตามแผนเพียงใดหรือไม่ วิธีการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ทำได้โดยการ เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับตัวเลขที่ได้ประมาณไว้ซึ่งถ้าเกิดผลต่างขึ้นก็ควรจะตรวจสอบหาข้อเท็จจริง ซึ่งอาจจะต้องแก้ไขหรือตัดแปลงเป็นบางส่วนก็เป็นได้

2. การควบคุมการใช้เงินทุนหรือการจัดการสินทรัพย์

หน้าที่งานประจำที่สำคัญของฝ่ายการเงินก็คือ การควบคุมการใช้เงินทุนของกิจการ ให้ได้รับประโยชน์ตอบแทนสูงสุด ซึ่งหมายถึงการจัดการสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่นการควบคุมสินเชื่อ การเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ การจัดการเกี่ยวกับสินค้าคงคลังและสินทรัพย์ประจำต่าง ๆ ฯลฯ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสภาพคล่องของธุรกิจ การถือสินทรัพย์ในรูปใดมากเกินไปกว่าความต้องการ หรือเกินความจำเป็นของธุรกิจแล้วก็เท่ากับว่าเป็นการใช้หรือเก็บเงินทุนไว้โดยเปล่าประโยชน์ การที่ธุรกิจมีเงินสดเกินความต้องการก็ดี การมีลูกหนี้เป็นจำนวนมากเพราะขาดการเร่งรัดทวงหนี้ก็ดีหรือการมีสินค้าไว้มากเกินกว่าที่จะขายไว้เป็นเวลานาน ๆ ก็ดี เป็นเรื่องที่ยากจะแลเห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายกับกิจการ เช่นเดียวกับกรณีที่เครื่องจักรราคาแพงชำรุด และต้องรอคอยการซ่อมแซมเพราะขาดการบำรุงรักษา ซึ่งจะเกิดผลเสียหายกับกิจการ การมีสินทรัพย์ไว้ในธุรกิจมากเกินความต้องการใช้ก็จะทำให้เกิดผลเสียหายเช่นกัน หน้าที่งานในด้านการควบคุมการใช้เงินทุนจึงเป็นหน้าที่งานที่สำคัญมาก

3. การจัดหาเงินทุน

จากการวางแผนทางการเงินนั้นหน่วยธุรกิจอาจจัดทำงบกระแสเงินสดเพื่อให้ทราบถึงความต้องการเงินสดในอนาคต การเตรียมงานล่วงหน้าเช่นนี้จะทำให้ธุรกิจสามารถทราบได้โดยประมาณว่าเงินสดจะขาดมือเมื่อใดเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งหน่วยธุรกิจนั้น ๆ ก็จะได้เตรียมตัวจัดหา

เงินทุนจากภายนอกไว้ ในการนี้ธุรกิจก็ย่อมจะต้องจ่ายผลประโยชน์หรือดอกเบี้ยแก่เจ้าของเงินด้วย แต่อัตราดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์นี้จะมากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับการต่อรอง และอุปสงค์ของเงินทุนในตลาด เช่นเดียวกับการจ้างคนงานหรือสั่งซื้อวัตถุดิบในตลาด เงินทุนนั้นแหล่งของเงินทุนย่อมมีอยู่หลายแหล่งด้วยกัน เป็นต้นว่าธนาคารพาณิชย์ บริษัทการเงิน บริษัทเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรม ฯลฯ แหล่งของเงินทุนแต่ละแหล่งย่อมจะวางเงื่อนไขแตกต่างกันตามลักษณะของการแข่งขันหรือตามเป้าหมายของกิจการนั้น จึงตกเป็นหน้าที่ของผู้บริหารธุรกิจที่จะตัดสินใจว่าผู้ให้กูรายใดวางเงื่อนไขที่ตนจะรับมาปฏิบัติได้โดยสะดวกที่สุด แม้ว่าผู้ที่จะขอเงินจากแหล่งที่คิดดอกเบี้ยต่ำที่สุดก็ตาม ปัญหาเรื่องหลักทรัพย์ที่ธุรกิจจะต้องนำไปมอบแก่ผู้ให้กู้ ตลอดจนระยะเวลาใช้คืนก็เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกับปัญหาเรื่องอัตราดอกเบี้ยด้วยเหมือนกัน และนอกจากปัญหาเรื่องจำนวนเงินและอัตราดอกเบี้ย เวลาที่จะได้รับเงินทุนที่ต้องการนั้นมาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญด้วย เมื่อเป็นดังนี้การเริ่มเตรียมงานล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ นอกจากจะช่วยให้หาแหล่งของเงินทุนได้ในอัตราดอกเบี้ยที่มีอัตราต่ำที่สุดแล้ว ยังจะเป็นผลให้ได้รับเงินทันเวลาหรือตรงเวลาที่ต้องการอีกด้วย

ในการจัดหาเงินทุนนี้ธุรกิจอาจแบ่งประเภทของเงินทุนที่ได้มาออกได้เป็น 3 ประเภท

คือ

3.1 เงินทุนระยะสั้น หมายถึง เงินทุนที่ธุรกิจต้องการชั่วขณะ หรือในระยะเวลานั้นเป็นต้นว่าต้องการเงินมาเพื่อใช้ในขณะที่ยังขายสินค้าไม่ได้ เพราะยังไม่มีถึงฤดูการขาย หรือต้องการเงินเป็นระยะเวลานั้น ๆ เพื่อว่าเมื่อมีกำไรจะนำกำไรนั้นมาใช้ลงทุนเพิ่มเติม

3.2 เงินทุนระยะปานกลาง หมายถึง เงินทุนที่ธุรกิจต้องการเป็นเวลานานพอสมควร เช่นในกรณีที่ต้องการซื้อสินทรัพย์ประจำ หรือลงทุนเป็นจำนวนมาก และคาดว่าภายในระยะเวลาหนึ่งจะมีกำไรหรือขายสินทรัพย์เดิมบางส่วนมาใช้หนี้ได้ เงินทุนระยะปานกลางนี้ สันนิษฐานว่าเป็นเงินทุนที่ธุรกิจต้องการอยู่เป็นระยะเวลานาน แต่ธุรกิจไม่ต้องการจะให้กระทบกระแสเงินสดส่วนใดเสียของผู้ถือหุ้นจึงไม่ต้องการเรียกเงินเพิ่มเพียงแต่ทำการกู้ในระยะยาวเท่านั้น เมื่อครบกำหนดต้องใช้นี้ก็อาจกู้จากแหล่งอื่นมาต่อเป็นทอดไปก็ได้

3.3 เงินทุนระยะยาว หมายถึง เงินทุนที่จะคงอยู่กับธุรกิจตลอดไป ส่วนใหญ่แล้วเป็นการเรียกทุนเพื่อหรือปรับปรุงโครงสร้างของทุนที่ได้มาจากเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นเพื่อให้กับโครงการขยายงานระยะยาวของกิจการ เงินทุนนั้นอาจหาได้จาก การออกหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการใช้กำไรลงทุนต่อไป โดยการไม่จ่ายเงินปันผลจากกำไรนี้ อย่างไรก็ตามในบางกรณีเราอาจพบว่าหุ้นถูกซื้อคืนอยู่ในประเภทเงินทุนระยะยาวด้วย ถ้าเป็นเช่นนี้จะหมายถึงว่าหน่วยธุรกิจมีนโยบายที่จะใช้หุ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างของเงินทุนอยู่ตลอดไป

นอกจากงานซึ่งแยกเป็นหน้าที่สำคัญ ๆ 3 ลักษณะดังกล่าวแล้ว หน้าที่งานการเงินยังรวมงานอื่น ๆ อีก เป็นต้นว่า การตีราคาหุ้น หรือการตีราคาสินทรัพย์ของธุรกิจเมื่อมีการรวมกิจการซึ่งเป็นงานชั่วคราวไม่ใช่งานที่มีลักษณะต่อเนื่องเป็นประจำดังเช่นงานในหน้าที่ซึ่งได้กล่าวข้างต้น และนอกจากนั้นยังมีหน้าที่ชำระบัญชีและคืนทุนในกรณีที่มีการเลิกธุรกิจอีกด้วย

เงินทุนจดทะเบียนของอุตสาหกรรม

ดังกล่าวแล้วข้างต้น อุตสาหกรรมที่มีผู้ผลิตจำนวนมากถึง 101 กิจการ กิจการส่วนมากจะเป็นกิจการขนาดเล็ก ลงทุนดำเนินการด้วยทุนของตัวเอง ทั้งนี้ กิจการขนาดเล็กเหล่านี้ผลิตสิ่งบางอย่างที่เหมือนกัน โดยทั่วไปจะผลิตสินค้าและสินค้ามันที่ใส่สำหรับทาอาคาร ส่วนกิจการใหญ่ ๆ ที่มีชื่อเสียงทางด้านนี้หรือผลิตภัณฑ์ทั่วโลกนั้น จะลงทุนโดยการร่วมลงทุน ซึ่งมีเงินทุนพอที่จะดำเนินการผลิตที่มีคุณภาพและราคาสูง รวมทั้งเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตก็ทันสมัยเทียบเท่ากับบริษัทแม่หรือบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งสามารถแยกพิจารณา เงินทุนจดทะเบียนเริ่มแรกของกิจการสี่ต่าง ๆ ของอุตสาหกรรม จำนวน 101 กิจการได้ ดังนี้

ตารางที่ 5-1 แสดงเงินทุนจดทะเบียนเริ่มแรกของอุตสาหกรรมสี่

เงินทุนจดทะเบียนของกิจการ	จำนวนกิจการ	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ล้านบาท	51	50.5
1 - 5 ล้านบาท	38	37.6
มากกว่า 5 ล้านบาท	12	11.9
รวม	101	100.00

สินทรัพย์ของกิจการ

จากการสำรวจฯ ที่ได้รับ 12 กิจการ แสดงสินทรัพย์ของกิจการเหล่านี้ ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5-2 แสดงสินทรัพย์ของกิจการ

สินทรัพย์ของกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
5 - 10 ล้านบาท	2	16.67
10 - 20 ล้านบาท	4	33.33
20 - 50 ล้านบาท	4	33.33
มากกว่า 50 ล้านบาท	2	16.67
รวม	12	100.00

แหล่งเงินทุนระยะสั้นและปานกลาง

จากการสำรวจฯ คำตอบที่ได้รับจาก 12 กิจการ แสดงให้เห็นได้ดังนี้ (บางกิจการมีแหล่ง
ต้นทุนมากกว่า 1 แหล่ง)

ตารางที่ 5-3 แสดงแหล่งเงินทุนระยะสั้นและปานกลาง

แหล่งเงินทุนระยะสั้นและปานกลาง	จำนวนกิจการ
การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์	10
การกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	2
การกู้ยืมจากบริษัทในเครือ	1
เครดิตทางการค้า	4
จากผู้ถือหุ้นบริษัท	1

แหล่งเงินทุนระยะยาว

จากการสำรวจฯ คำตอบที่ได้รับจาก 10 กิจการ แสดงให้เห็นได้ดังนี้ (บางกิจการมีแหล่ง
เงินทุนมากกว่า 1 แหล่ง)

ตารางที่ 5-4 แสดงแหล่งเงินทุนระยะยาว

แหล่งเงินทุนระยะยาว	จำนวนกิจการ
การกู้ยืมระยะยาวจากธนาคารพาณิชย์	7
การกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	2
การกู้ยืมบริษัทในเครือ	2
จากผู้ถือหุ้นบริษัท	1

การวิเคราะห์ทางการเงิน

การวิเคราะห์ทางการเงิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้วางแผนทางการเงินได้ทราบความ
แข็งแกร่งและจุดอ่อนทางการเงิน เพื่อที่จะกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับฐานะและสภาพ
ทางการเงินของธุรกิจ รวมทั้งช่วยในการควบคุมทางการเงินอีกด้วย อัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์มี 4
ประเภทด้วยกันคือ

1. อัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่อง อัตราส่วนนี้แสดงถึงความล้มเหลวของกิจการในการ
ชำระหนี้ระยะสั้นภายในกำหนดเวลา
2. อัตราส่วนหนี้สิน เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาความเสี่ยงของเจ้าของในกรณีใช้เงินทุน
จากเจ้าหนี้
3. อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไร แสดงถึงประสิทธิภาพในการหากำไรของ
ธุรกิจ โดยดูจากอัตราผลตอบแทนจากการขายหรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

4. อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงาน แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานทั้งหมดของฝ่ายจัดการ

ซึ่งอัตราส่วนเหล่านี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทางการเงินจะต้องวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับกิจการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน หากสามารถหาข้อมูลได้เพื่อประกอบการวางแผนควบคุมทางด้านการเงิน สำหรับอัตราส่วนเหล่านี้ของอุตสาหกรรมนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถรวบรวมได้ เนื่องจากกิจการที่ขอสัมภาษณ์ไม่ยอมเปิดเผย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย